

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/407/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

62/2018. (III. 8.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2017. október 1-jén előterjesztett **panaszát** a 2018. március 8-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a H.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2017. szeptember 13-án fogantató rendőri intézkedés (közlekedésrendészeti intézkedés) és annak módja miatt 2017. október 1-jén, elektronikus úton terjesztette elő panaszát.

I.

1) A panaszos előzményként előadta beadványában, hogy hosszú távollét után látogatott haza édesanyjához, H. városba. 2017. szeptember 9-én érkezett külföldről és 2017. szeptember 23-áig töltötte szabadságát otthon.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

2) A panaszbeadvány szerint a panaszos 2017. szeptember 13-án 9 óra 20 perc körül az angol forgalmi rendszámú motorkerékpárjával közlekedett H. településen, a M. utcán a D. út irányába, amikor is az úttestre kiállt egy rendőr, aki leintette. A panaszos lehúzóva megállt.

Két rendőr intézkedett a panaszossal szemben, akik – bemutatkozás nélkül – azonnal a motorkerékpár okmányait kérték. A panaszos a helyszínen egyből nem tudta az iratokat megmutatni, nem tartotta magánál, amit azzal indokolt, hogy az angol forgalmi engedély tartalmazza a törzskönyvet is, aminek elvesztése, átírása a tulajdonjogát tenné kérdésessé. Ezért csak a telefonjába elmentett forgalmi engedélyt és az érvényes műszaki vizsgán kiállított engedélyt tudta megmutatni, amit azonban a rendőrök nem fogadtak el, arra hivatkozva, hogy a telefonon bemutatott iratokat a panaszos hamisíthatta is. Ennek ellenére felhasználták az adatokat (alváz- és motorszámot) a motor beazonosítására.

A panaszos elmondta, hogy az eredeti okmányok otthon vannak. Az egyik rendőr megkérdezte, hogy az okmányokat a helyszínre tudja-e valaki vinni, mert akkor „nincs baj”. A panaszos igenlő választ adott, és azonnal hívta telefonon az édesanyját, majd közölte, hogy percekben belül megérkeznek az okmányok. A rendőrök azonban választási lehetőség elé állították: vagy elfogadja a 20.000 forint összegű helyszíni bírságot, vagy feljelentést tesznek ellene. A panaszos megkérdezte, miért döntöttek így a rendőrök, amire azt a választ kapta, hogy azért, mert az okmányokat nem tudta bemutatni. A panaszos ekkor közölte, hogy a helyszíni bírságot nem fizeti ki, mivel korábban úgy nyilatkoztak a rendőrök: ha az okmányokat oda viszik, „nincs baj”.

A rendőrök ezt követően kifogásolták a rendszám tábla dőlési szögét, a rendszám tábla valódiságát, a kipufogó dobot és megkérdezték a panaszos tulajdonjogát. Amikor a panaszos visszakérdezett, mi a baj a rendszám táblával, azt válaszolták: ez egy sárga műanyag lap, fekete írással, amit a panaszos is csinálhatott, és rátehetett egy lopott motorra. A rendőrök közölték azt is, hogy a motor eredetiségét nem tudják ellenőrizni, mert angol forgalmi rendszámú. A kipufogó dobbal kapcsolatban úgy nyilatkoztak a rendőrök, hogy az nem gyári. A panaszos megkérdezte, honnan tudják, hogy nem eredeti, amire csak megismételték, hogy az nem gyári. (A panaszos ezzel összefüggésben megjegyezte, maga sem tudja, hogy 2005-ben milyen kipufogó dobbal szerelték fel ezt a típusú motorkerékpárt.)

A rendőrök ismételték megkérdezték, hogy elfogadja-e a helyszíni bírságot, amire a panaszos közölte, hogy nem, mivel az eredeti okmányok már úton vannak és a motorkerékpár teljes mértékben megfelelt az angol műszaki előírásoknak.

Amíg a panaszos az egyik rendőrrel beszélt, a másik rendőr fényképezőgépet hozott, és a motorkerékpárról, annak kipufogójáról és rendszám táblájáról, valamint az angol forgalmi engedélyről felvételeket készített. Ennek végeztével a rendőrök a szolgálati gépkocsijuk felé indultak és az egyik visszaszólt neki („fel vagy jelentve”), majd beszálltak a járműbe. Ekkora érkezett oda a panaszos édesanyja az okmányokkal, a rendőrök azonban azokat már meg sem nézték, ki sem szálltak a gépjárműből.

A panaszos szerette volna megkérdezni az intézkedő rendőröket, hogy az általuk lopottnak vélt motorkerékpárral, a hamisított rendszám táblával részt vehet-e forgalomban, mehet-e tovább, azonban arra már nem volt lehetősége. A rendőrök nem tájékoztatták őt az intézkedés befejezéséről, illetve nem közölték vele, mikor, hol és hogyan élhet panasszal, hanem köszönés nélkül elhajtottak. A panaszos nem tudta, mi fog történni, hogy a „fel vagy jelentve” kijelentés valós intézkedést jelentett-e, illetve azt sem, milyen hátrány érheti őt a rendőri intézkedés miatt.

3) A Testület munkatársa 2017. október 31-én kelt levelében tájékoztatta a panaszost a Testület hatáskörére irányadó szabályokról, továbbá kérte, hogy a beadványát kérdések megválaszolásával egészítse ki, azonban a panaszos az azóta eltelt időben nem tett eleget a felhívásnak.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszossal szemben a H.-i Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Közlekedésrendészeti Alosztály állományába tartozó rendőrök, egy c. r. zászlós és egy r. főtörzsőrmester intézkedtek; mindketten helyszínelő-balesetvizsgáló beosztásban teljesítettek szolgálatot.

2) A rendőrség továbbította a Testület részére a panaszolt rendőri intézkedéssel összefüggésben keletkezett rendőrségi dokumentumokat.

a) A rendőri intézkedés helyszínén a rendőrök hét fényképfelvételt készítettek, amelyeken különböző nézetből látható a panaszos motorkerékpárja, annak rendszámablaja, illetve a kipufogója is. Egy felvételen az egyik, egyenruhát viselő rendőr és a panaszos látható.

b) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök 2017. szeptember 13-án szabálysértési feljelentést tettek.

A feljelentés tartalmazza azt, miszerint a panaszos 2017. szeptember 13-án 9 óra 55 perckor szabálysértéseket valósított meg, amelyek a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 5. §-ának (1) bekezdés f) pontjába, az 5. § (4) bekezdésébe, valamint a KRESZ 5. §-ának (1) bekezdés c) pontjába és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 224. §-ának (1) bekezdésébe ütköznek.

A rendőri intézkedés időpontjában a rendőrök a szolgálatuk teljesítése során, TISPOL akció keretében forgalomellenőrzést végeztek H. város belterületén, a M. úton. Annak során ellenőrzés alá vonták és igazoltatták a panaszost, aki az általa vezetett, saját tulajdonát képező, és az Egyesült Királyságban mint nyilvántartási országban regisztrált motorkerékpárral közlekedett a D. utca irányába.

Az igazoltatás során megállapították, hogy a panaszos vezetés közben nem tartotta magánál a jármű forgalmi engedélyét, illetve az érvényes kötelező felelősségbiztosítást igazoló kötvényt. A panaszos a rendőrök részére átadott egy, szintén az Egyesült Királyság által nyilvántartott érvényes vezetői engedélyt. Az igazoltatás során megállapították azt is a rendőrök, hogy a motorkerékpár hatósági jelzését a függőleges síktól a motorkerékpár eleje irányába, kb. 20 fokos dőlésszögben helyezték fel.

A panaszos azt nyilatkozta, hogy azért nem tartja magánál a forgalmi engedélyt és a motorkerékpár érvényes kötelező felelősségbiztosításáról szóló kötvényt, mert ez Angliában – ahol dolgozik és közlekedik – nem kötelező.

A rendőrök a panaszos és a jármű adatait a BM Központi Nyilvántartó alapján leellenőrizték. Aszerint a motorkerékpár tárgykörözésben nem szerepel, míg a panaszos járművezetéstől eltiltás hatálya alatt nem állt, személykörözésben nem szerepelt. A panaszossal szemben Lion típusú alkoholszondát alkalmaztak a rendőrök, ami negatív eredménnyel járt.

A rendőrök a panaszosnak az általa elkövetett szabálysértések miatt 20.000 forint összegű helyszíni bírságot ajánlottak fel, amit azonban nem fogadott el. A rendőrök ezért közölték, hogy ellene feljelentést tesznek, amit tudomásul vett, a szabálysértéseket nem ismerte el.

A helyszínen a járműről és az átadott vezetői engedélyről a rendőrök fényképfelvételeket készítettek, azokat a RobotZsaru NEO rendszerben feltöltötték.

3) A Testület felvilágosítás-kérése alapján az intézkedő rendőrök utólag jelentést készítettek a panaszolt rendőri intézkedés részleteiről.

a) A dokumentum szerint a rendőri intézkedés időpontjában az országos rendőrfőkapitány által határozatban elrendelt fokozott ellenőrzés volt érvényben Magyarország területén. 2017. szeptember 11. és 13. napja között továbbá ún. TISPOL akció is érvényben volt.

b) A 2017. szeptember 13-án, a szolgálatuk teljesítése során, H. város belterületén, a M. úton álló forgalomellenőrzést folytattak, amikor 9 óra 55 perckor a panaszost igazoltatták, aki az általa vezetett motorkerékpárral közlekedett a D. utca irányába.

c) Az igazoltatás során megállapították a rendőrök, hogy a panaszos nem tartotta magánál vezetés közben a jármű forgalmi engedélyét, illetve az érvényes kötelező felelősségbiztosítást igazoló kötvényt. Megállapították azt is, hogy a motorkerékpár hatósági jelzését a függőleges síktól a motorkerékpár eleje irányába, kb. 20 fokos dőlésszögben volt helyezték fel.

A rendőrök az említett szabálysértésekről tájékoztatták a panaszost. Ő vitatta egyrészt, hogy szükséges lenne a jármű forgalmi engedélyét vezetés közben magánál tartani, másrészt azt, hogy a közlekedésben csak olyan járművel lehet részt venni, amire kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási fedezet fennáll. A rendőrök az ezzel kapcsolatos jogi tájékoztatást megadták neki azzal, hogy ezt a KRESZ rendelkezései szabályozzák.

d) A rendőrök az általa elkövetett szabálysértések miatt 20.000 forint összegű helyszíni bírságot ajánlottak fel a panaszosnak, és közölték vele: amennyiben elismeri a jogsértéseket és aláírja a bírságot, az jogerőre emelkedik és 30 napon belül kell a postahivatalban befizetni vagy közérdekű munkára átváltható. Azt a panaszos nem fogadta el. Ezután a rendőrök közölték, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesznek, amit tudomásul vett, a szabálysértéseket nem ismerte el.

e) A panaszossal szemben végrehajtott rendőri intézkedés kezdetén a napszaknak megfelelő köszönést követően elmondták a rendőrök a nevüket, jelvéyszámukat, szolgálati helyüket. Közölték az általuk folytatott (TISPOL) akciót és azt, hogy az országos rendőrfőkapitány erre az időszakra is fokozott ellenőrzést rendelt el Magyarország területére, valamint a panaszos által elkövetett szabálysértések fajtáit, azok törvényi hivatkozásaival. Mindezeket jól érthető módon mondták el.

f) A 2017. szeptember 11. és 13. napja között megrendezett TISPOL akció a passzív biztonsági berendezések használatának ellenőrzésére irányult.

A panaszos motorkerékpárral közlekedett, ezért esetében a becsatolt bukósisak ellenőrzésére irányult a rendőri intézkedés. Az ellenőrzés során állapították meg a rendőrök a fentebb említett szabálysértéseket. A panaszossal a rendőrök a megállítást követően közölték az akció célját.

g) A panaszos a mobiltelefonjában szereplő fényképeken megmutatta a motorkerékpár tulajdonjog-átruházási szerződését. A rendőrök közölték, hogy amennyiben tudja, bármelyik okmányt mutassa be

eredetben, a panaszos azonban azt nyilatkozta, hogy azt sem tudja, azok hol vannak, illetve Angliában azt nem kérik a rendőrök. Megkérdezte, hogy megpróbálja-e az okmányokat – ha valamelyiket megtalálja egyik hozzátartozója a magyar lakcímén – a helyszínre hozatni. A rendőrök erre azt válaszolták, hogy hiába viszi valaki a rendőri intézkedés ideje alatt a helyszínre, a szabálysértést akkor is elkövette a panaszos, mivel az okmányokat vezetés közben kell magánál tartania.

A helyszínen a panaszos nem nyilatkozott úgy az okmányaival kapcsolatban, hogy azokat bárki is helyszínre tudná hozni, azok hol létééről nem tudott nyilatkozni, nem tudta, hogy Magyarországon vagy Angliában találhatóak.

h) A rendőrök a helyszíni bírság intézményével kapcsolatos jogi felvilágosítást megadták a panaszosnak, annak során tudomására hozták: amennyiben elismeri a jogsértéseket, és aláírja a papírt, az jogerőre emelkedik és 30 napon belül kell a postahivatalban befizetni a bírságot vagy az közérdekű munkára átváltható.

Mivel a panaszos nem fogadta el a helyszíni bírságot, közölték, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesznek, amit a H.-i Rendőrkapitányságon fognak elbírálni. Tájékoztatták továbbá jól érthető módon a panaszjogáról, illetve a szabálysértési feljelentés következményeiről is. A rendőrök a megállapított jogsértések miatt szabálysértési feljelentést tettek a rendőri intézkedés napján.

i) A rendőrök a panaszostól megkérdezték, hogy a járműre szerelt kipufogórendszer a motorkerékpár gyári alkatrészét képezi-e vagy utólag szerelték-e fel, de a kipufogórendszer kialakításával kapcsolatban nem állapítottak meg jogsértést. Nem kifogásolták a rendőrök a hatósági jelzés valódiságát, mert azon látható volt, hogy az az Egyesült Királyság által kiadott rendszám-tábla. A rendszám-tábla karakterei megfelelőek voltak, valamint fényvisszaverő bevonattal rendelkezett.

j) A panaszossal szembeni fellépés módja tekintetében a rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy az kulturált, határozott, segítőkész, empatikus volt, nem vegzáló jellegű. A rendőri intézkedés végén az hangzott el részükről, hogy „önnel szemben szabálysértési feljelentéssel fogok élni”, nem pedig a „fel vagy jelentve” kijelentés.

A rendőri intézkedés megfelelt a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) előírásainak, jogszerűen zajlott. Az igazoltatott panaszos viszont több olyan nonverbális gesztikulációt végzett (szájhúzgálás, arcmimika, legyintés), amiből tükröződött a rendőri intézkedésről alkotott véleménye, illetve az intézkedés során végig lekezelő hangnemben beszélt (azt is mondta, hogy „a H.-i Rendőrkapitányság beosztottjai nem foganatosítanak velem szemben intézkedést ilyenekért”).

k) A rendőri intézkedés során a panaszoson kívül nem tartózkodott senki a közelben, annak befejezését követően, amikor a szolgálati gépkocsival elindultak, a panaszos egyedül állt a motorja mellett, és a rendőrök emlékezete szerint mobiltelefonját használta. Nem jelezte a rendőrök felé azt, hogy meg akarja őket állítani, mert hozzátartozója a helyszínre érkezett vagy információt szeretne kérni. A rendőröknek a jármű okmányait senki nem kívánta eredetben bemutatni.

III.

1) A rendőrség honlapja (www.police.hu) szerint az országos rendőrfőkapitány 2017. június 1-jén 0 órától 2017. szeptember 30-án 24 óráig Magyarország teljes közigazgatási területére vonatkozóan fokozott ellenőrzést rendelt el a jogsértő cselekmények elkövetésének megelőzése, felderítése, illetve megszakítása érdekében.

2) A rendőrség honlapján megtalálható az információ, miszerint a TISPOL (Európai Közlekedésrendészeti Szervek Hálózata) Műveleti Csoportjának éves ellenőrzési terve alapján, a TISPOL SEATBELT európai szintű ellenőrzés során 2017. szeptember 11. és szeptember 13. között a TISPOL tagállamok rendőri erői – így a magyar rendőrség is – fokozott figyelmet fordít a biztonsági öv, a gyermekbiztonsági rendszerek és a bukósisak előírás szerinti használatának ellenőrzésére. A passzív biztonsági eszközök használata nélkül jelentősen megnő a halálos sérülések esélye. A biztonsági öv és a gyermekbiztonsági rendszerek használati arányának tovább növelése nélkülözhetetlen a balesetben elhunytak számának, valamint a sérülések súlyossági fokának csökkentése érdekében. (A tájékoztatás szerint az ellenőrzés kiterjed az illegális migráció, az embercsempészet, a kábítószerrel, valamint a lőfegyverrel kapcsolatos, illetve a vagyon elleni bűncselekmények felderítésére, megszakítására is.)

IV.

1) A panaszbeadvány azon része tekintetében, hogy a panaszos megvalósított-e szabálysértést, illetve, hogy annak észlelése alapján a rendőrök hogyan intézkedtek, a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek az Rtv. IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és büntelődési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján ugyanakkor kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testületnek az idézett jogszabályi előírás alapján nincs hatásköre annak megállapítására, hogy a panaszos magatartásával megvalósította-e a hivatkozott szabálysértéseket. Az érdemi vizsgálat a panaszossal szemben – a helyszíni bírság elutasítása miatt – a feljelentés alapján lefolytatott szabálysértési eljárásra sem terjed ki. Utóbbira Szabs. tv. rendelkezései irányadók.

A Testület ugyanakkor vizsgálatának körébe vonta a rendőrök által foganatosított közlekedésrendészeti intézkedést, azt, hogy az intézkedés kezdetén hogyan tettek eleget a rendőrök az azonosításra vonatkozó kötelezettségüknek, mennyiben tettek eleget a felvilágosítás-adási és a panaszjogról kioktatásra vonatkozó kötelezettségüknek. Vizsgálta továbbá a felvételt készítés

jogszerűségét, illetve a rendőri hangnemet. **A panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, illetve az XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát az alábbiak szerint.**

2) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrségnek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége. Vizsgálta a közlekedésrendészeti intézkedés, illetve – bár azt külön, kifejezetten a panaszos nem kifogásolta – az igazoltatás jogszerűségét.

a) A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok egyezést mutatnak abban, hogy közúti közlekedés során történt a panaszos megállítása. A panaszos maga úgy nyilatkozott, hogy a motorozás során nem voltak nála a jármű iratai eredetben.

A rendőrségi dokumentumokban további információként az szerepel, hogy a rendőrök forgalomellenőrzést folytattak, annak során vonták intézkedés alá a panaszost, akinél észlelték a szabálysértések elkövetését (a dokumentumok hiányát, illetve, hogy a motorkerékpár hatósági jelzése a függőleges síktól a motorkerékpár eleje irányába, kb. 20 fokos dőlésszögben volt fenn). Ezeket, valamint jogkövetkezményként a helyszíni bírság kiszabását közölték, amit azonban a panaszos nem fogadott el. A rendőrség továbbá hivatkozott az országos rendőrfőkapitány által Magyarország közigazgatási területére elrendelt fokozott ellenőrzésre, illetve a TISPOL Műveleti Csoportjának éves ellenőrzési terve alapján tartott ellenőrzésre.

a) Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 2. és 4. pontjai szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében, illetve közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el.

Az Rtv. 44. § (1) bekezdés b) pontja szerint a rendőr közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti.

Az igazoltatás Rtv. 29. § (1) bekezdésben rögzített szabályai szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület utal továbbá a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki.

A rendőrségi dokumentumokban megjelöltekre a Testület álláspontja szerint az alábbi, Rtv.-n és Szolgálati Szabályzaton kívüli jogszabályi rendelkezések hívhatók fel.

A járművek közlekedésben való részvételének a feltételeit a KRESZ 5. §-a tartalmazza, amelynek (1) bekezdése szerint a közlekedésben olyan járművel szabad részt venni, a) amelynek jogszabályban meghatározott érvényes hatósági engedélye van; c) amelynek műszaki-, biztonsági- és környezetvédelmi jellemzői megfelelnek a jogszabályban meghatározott feltételeknek; f) amelyre a külön jogszabályban meghatározottak szerinti kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási fedezet fennáll. Az 5. § (4) bekezdése értelmében továbbá a jármű hatósági engedélyét – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a vezetőnek vezetés közben magánál kell tartania.

A Szabs. tv. 224. §-ának (1) bekezdése szerint a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértést követi el az, aki a KRESZ meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg.

b) A fenti hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből kitűnik, hogy az Rtv. 44. §-a alapján a rendőr jogosult valamennyi, a közlekedésben résztvevő járművet közúti ellenőrzés alá vonni és ezen közlekedésrendészeti intézkedés során ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind pedig a jármű közlekedésbiztonsági állapotát. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre utaló körülményt nem tapasztal – megilleti. Míg az Rtv. 29. §-a alapján a rendőri intézkedéshez az szükséges, hogy a rendőr valamilyen jogellenes cselekmény gyanúját észlelje.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Állásfoglalás IV. rész 1) pontjában írtak alapján ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szabálysértés elkövetésének észlelésére hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre a Testület egyértelműen igennel felelt. A rendőrségi dokumentumok és a panaszbeadványban foglaltak egyezően azt tartalmazzák, hogy a panaszos gépjárművel vett részt a közlekedésben, és a panaszos maga elismerte, hogy a helyszínen nem volt nála a hatósági engedély. A rendőrök az Rtv. 44. §-a alapján akkor is jogosultak voltak intézkedés alá vonni, ha nem észlelték volna a közlekedési szabálysértést.

Figyelemmel az intézkedő rendőröknek az Rtv. 44. §-ában meghatározott, közlekedésrendészeti intézkedésre vonatkozó speciális jogosítványaira és kötelezettségeire, továbbá arra, hogy a rendőrségi iratokban foglaltaknak megfelelően a panaszossal kapcsolatban felmerült a szabálysértésnek a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanúja, a Testület jogszerűnek minősítette azt, hogy a rendőrök a panaszost intézkedés alá vonták, azzal nem sérült a tisztességes eljáráshoz való joga.

A panaszos igazoltatása a fentiek alapján (mivel az észlelt szabálysértés alapján helyszíni bírság kiszabásának vagy szabálysértési eljárás lefolytatásának volt helye) szintén jogszerű és indokolt volt, ami által nem sérült a személyes adatok védelméhez való joga.

c) A beadvány szerint a rendőrök kifogásolták a rendszám-tábla valódiságát, valamint a kipufogó dob jellegét is.

A rendőrök ezzel ellentétben úgy nyilatkoztak, megkérdezték a panaszostól ugyan, hogy a járműre szerelt kipufogórendszer a motorkerékpár gyári alkatrésze vagy utólag szerelték-e fel, de annak kialakításával kapcsolatban nem állapítottak meg jogsértést. Nem kifogásolták a rendőrök a hatósági jelzés valódiságát (az az Egyesült Királyság által kiadott rendszám-tábla volt, amelynek karakterei megfelelőek voltak, valamint fényvisszaverő bevonattal rendelkezett). A szabálysértési feljelentésben is csak az Állásfoglalás IV. rész 2) a) pontjában hivatkozott jogsértések szerepeltek.

A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok miatt nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, milyen tájékoztatás, illetve megállapítás hangzott el a kérdéses motor alkatrész tekintetében, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható ebben a tekintetben.

3) A panaszos sérelmezte a rendőrök szolgálati fellépésének módját: állítása szerint bemutatkozás nélkül egyből a jármű iratait kérték el.

A rendőrök együttes jelentése azt tartalmazza, hogy a rendőri intézkedés kezdetén a napszaknak megfelelően köszöntek, majd elmondták a nevüket, jelvéyszámukat, szolgálati helyüket.

Az Rtv. 20. §-a szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat tovább részletezi. Az 5. § szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentebb meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület rámutat arra, hogy az Rtv. 20. §-ában rögzített követelmények azért bírnak különös jelentőséggel az intézkedés alá vont személy jogérvényesítési képessége szempontjából, mert csak abban az esetben gyakorolható érdemben a panasztételi jog – amiről való kioktatás elmaradását a panaszos szintén sérelmezte –, ha az intézkedéssel érintett személy az intézkedés okára, alapjára és az intézkedést fogantató személy kilétére nézve birtokában van a valós és releváns információknak. Ugyanis ezek hiányában nincs azzal tisztában, hogy ki ellen kell benyújtani a panaszát, nem tudja megfelelően megítélni a vele szemben fogantató intézkedés jogszerűségét és nem tud adott esetben hatékonyan érvelni az intézkedés jogszerűsége ellen sem. Ezeket a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az intézkedő rendőr azonosítását, illetve a panaszjog gyakorlását, a Testület gyakorlatában garanciális jelentőségűnek tartja – elsősorban a közhatalom gyakorlásának megfelelő kontrolljára és az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított panaszjogra tekintettel.

Jelen esetben a panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumokban foglaltak ellentmondásban vannak abban a tekintetben, hogy a szolgálati fellépés módja megfelelt-e az előírásoknak. **A Testület az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a hivatkozott rendőri kötelezettség teljesítése tekintetében, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme ebben a panaszrészben sem megállapítható.**

4) A panaszos állítása szerint a rendőrök nem közölték vele, mikor, hol és hogyan élhet panasszal.

A rendőrök jelentése ezzel összefüggésben azt tartalmazza, hogy tájékoztatást adtak a panaszosnak a panaszjogát illetően.

Az Rtv. fentebb hivatkozott 20. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Tény, hogy a panaszos a törvény által biztosított határidőn belül a Testülethez fordult, tehát panaszjoga korlátozás nélkül érvényesült, azonban a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem megállapítható az, hogy az intézkedő rendőrök megfelelő módon tettek-e eleget a panasztételről való tájékoztatási kötelezettségüknek. **Utóbbi miatt a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható.**

5) A panaszbeadvány szerint a rendőrök nem tettek eleget tájékoztatási, illetve felvilágosítás-adási kötelezettségüknek: egyrészt azt mondták, hogy a telefonfelvételeket a jármű iratairól azért nem tudják elfogadni, mert azokat a panaszos hamisíthatta is. Másrészt közölték vele, ha valaki a helyszínre viszi a kért okmányt, „nincs baj”. Állítása szerint azért nem fogadta el a helyszíni bírságot, mert azt közölték, ha megérkezik az okmány a helyszínre, nem lesz gond.

A panaszos állításával szemben a rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy az igazoltatás során megállapították: a panaszos nem tartotta magánál vezetés közben a jármű forgalmi engedélyét, illetve az érvényes kötelező felelősségbiztosítást igazoló kötvényt. A rendőrök a szabálysértésekről tájékoztatták a panaszost, aki azonban vitatta, hogy szükséges lenne a jármű forgalmi engedélyét vezetés közben magánál tartani, másrészt azt, hogy a közlekedésben csak olyan járművel lehet részt venni, amire kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási fedezet fennáll. A rendőrök megadták az ezzel kapcsolatos jogi tájékoztatást, hogy a KRESZ rendelkezései irányadók. Az elkövetett szabálysértések miatt 20.000 forint összegű helyszíni bírságot ajánlottak fel, és közölték: amennyiben elismeri a jogsértéseket és aláírja a bírságot, az jogerőre emelkedik és 30 napon belül kell a postahivatalban befizetni vagy közérdekű munkára átváltható. Azt a panaszos nem fogadta el, amit követően elmondták, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesznek. A panaszos által elkövetett szabálysértések fajtáit, azok törvényi hivatkozásaival együtt közölték. A rendőrök elmondták: hiába viszi valaki a rendőri intézkedés ideje alatt a helyszínre a kért dokumentumokat, a szabálysértést akkor is elkövette a panaszos, mivel azokat vezetés közben kell magánál tartania. A rendőrök továbbá úgy nyilatkoztak, hogy a panaszos nem mondta azt, hogy bárki is a helyszínre tudná vinni: azok hol létéről nem tudott nyilatkozni, nem tudta, hogy Magyarországon vagy Angliában találhatóak. A rendőrök a helyszíni bírság intézményével kapcsolatos jogi felvilágosítást is megadták a panaszosnak.

Az Rtv. fentebb hivatkozott 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza továbbá a rendőrség felvilágosítás-adási kötelezettségét: a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Jelen esetben a rendőrök akkor jártak el jogszerűen, amikor a rendőrök közölték a rendőri intézkedés okát és célját (ezek között azt is, hogy fokozott ellenőrzés és TISPOL ellenőrzés volt érvényben). Az igazoltatás során a szabálysértések észlelését követően közölniük kellett a szabálysértések tényét és jogalapját, valamint jogkövetkezményeit. A Testület elfogadta ebben a tekintetben a rendőrök állítását,

hogyan azok megtörténtek, továbbá a panaszos a helyszíni bírság mibenlétéről, el nem fogadása esetén a szabálysértési feljelentésről is megfelelő kioktatásban részesült. **Megállapítása szerint a rendőrök maradéktalanul eleget tettek a felvilágosítás-adási kötelezettségüknek, ezáltal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

6) A rendőri intézkedés során készített fényképfelvételek tekintetében a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet.

Az Rtv. 42. §-ának (1) bekezdése biztosítja a rendőrség számára azt a lehetőséget, hogy a célhoz kötöttség elvét tiszteletben tartva felvételt készítsen „a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről”. A hivatkozott törvényhely (6) bekezdése ad eligazítást abban a kérdésben, hogy mely törvényes célokra használhatóak fel a rendőrségi felvételek: az csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel. Az Rtv. említett rendelkezése a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben egyaránt lehetővé teszi felvételek készítését a rendőrség számára. (A Testület megjegyzi, hogy az események rekonstruálhatósága – a felvétellek készítésének legitim céljainak megfelelő alkalmazása esetén – ugyanúgy szolgálja az intézkedés alá vont személy, mint a rend fenntartóinak érdekét, hiszen egy-egy ilyen felvétel a rendőrség esetleges jogellenes cselekményeit éppen úgy tanúsítja, mint az állampolgárét.)

A Testület számára megküldött fényképfelvételek nagy részén a motorkerékpár, annak egyes részei láthatók, illetve az egyik felvételen az egyik intézkedő rendőr és a panaszos.

A Testület álláspontja szerint az említett felvételek megfeleltek az Rtv. 42. §-ában meghatározott előírásoknak, azokat az intézkedő rendőrök a szabálysértési feljelentéshez mellékeltek a bizonyítás érdekében. **A Testület megítélése szerint a rendőrség jogszerűen készített fényképfelvételt a panaszolt rendőri intézkedésről, azzal nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető joga.**

7) A panaszos állítása szerint a rendőri intézkedés végén az egyik rendőr közölte: „fel vagy jelentve”.

A rendőrök a panasz ezen része tekintetében úgy nyilatkoztak, hogy fellépésük kulturált, határozott, segítőkész, empátikus volt, nem vegzáló jellegű, továbbá azt közölték, hogy „önnel szemben szabálysértési feljelentéssel fogok élni”, nem a panaszos által említett mondatot használták.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az

állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekén túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy foglalt állást, hogy nem megállapítható, hogy a rendőrök lekezelően beszéltek a panaszossal. **A hangnem tekintetében a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának sérelme nem állapítható meg.**

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a közlekedésrendészeti intézkedés, annak során a panaszos igazoltatása indokoltan, és jogszerűen történt, amelynek során a panaszos tisztességes eljáráshoz és személyes adatok védelméhez fűződő joga nem sérült. A rendőrök azonosításra vonatkozó kötelezettsége, illetve a panaszjogról való kioktatás megfelelő megtörténte tekintetében alapjogi sérelem az egymásnak ellentmondó bizonyítékok miatt nem volt megállapítható. A Testület ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a rendőrök megfelelően tettek eleget a felvilágosítás-adási kötelezettségüknek, a rendőri intézkedésről történt felvételkészítés jogszerű és indokolt volt, ezért ezen panaszrészek tekintetében a panaszos tisztességes eljáráshoz, illetve személyes adatok védelméhez való joga nem sérült. A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok elégtelensége miatt ugyanakkor nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a rendőrök hangneme kérdésében, az emberi méltósághoz való jog sérelme nem volt megállapítható.

A fentiek miatt a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2018. március 8.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag